Til

Nærings- og fiskeridepartementet

Fra

Rådgivende Ingeniørers Forening - RIF

Arkitektbedriftene i Norge – AIN og

Oslo, 11.11.2026

Innspill til Kommisjonens forslag til forordning om offentlige anskaffelser

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er bransjeorganisasjonen for rådgivende ingeniørfirmaer i Norge med ca. 15 000 årsverk hos medlemmene.

Arkitektbedriftene i Norge (AIN) er bransjeorganisasjonen for firmaer med praktiserende arkitekter, landskaps- og interiørarkitekter i Norge, med ca. 5 500 årsverk hos medlemmene.

Vi takker for anledningen til å komme med innspill til Kommisjonens forslag til forordning.

RIF/AIN støtter forslagets dreining fra laveste pris til kvalitet, langsiktig verdi, innovasjon og bredere markedsadgang. For å realisere disse målene må regelverket samtidig sikre en egen, faglig forsvarlig konkurranseform der det skal konkurreres på løsninger, begrense ubetalt kreativt tilbudsarbeid og beskytte immaterielle rettigheter.

Mer konkret er våre innspill som følger:

1. **Økt vektlegging av kvalitet – artikkel 98**

Kommisjonen foreslår at kvalitet som hovedregel skal vektes minst 30 prosent ved tildeling av offentlige kontrakter, og minst 50 prosent ved anskaffelse av arbeidsintensive tjenester.

RIF/AIN støtter forslaget om økt kvalitetsvekting, men mener at vekten på kvalitet burde vært satt enda høyere for å sikre et reelt fokus på kvalitet. Vi ser eksempler på at pris blir avgjørende selv der pris teller 50 % og mener pris burde vektes maksimum 40 %.

Rådgivende Ingeniørers Forening
Fridtjof Nansens vei 19, 0369 Oslo
post@RIF/AIN.no

Arkitektbedriftene i Norge
Munchs gate 5B, 0165 Oslo
post@arkitektbedRIF/AINtene.no

En rekke tjenester, som arkitekt- og rådgivende ingeniørtjenester, er kunnskaps- og arbeidsintensive tjenester hvor kompetanse, erfaring og kvalitet har avgjørende betydning for resultatet. Ensidig vektlegging av pris kan gi dårligere løsninger og økte kostnader gjennom prosjektets levetid for kunden.

Adgangen til å gjøre unntak fra kvalitetsvekting bør begrenses, dokumenteres og kunne etterprøves rettslig. Ren priskonkurranse bør normalt ikke tillates for arkitekt-, rådgiver- eller andre intellektuelle tjenester

En mulig løsning er å fastsette at unntaket ikke gjelder tjenester hvor kvaliteten avhenger av kompetansen hos tilbudt personell.

RIF/AIN støtter muligheten for at oppdragsgiver kan fastsette prisen eller honoraret og la leverandørene konkurrere utelukkende på kvalitet.

2. Større adgang til forhandlinger – del III

Kommisjonen foreslår større fleksibilitet i valg og gjennomføring av anskaffelsesprosedyrer, herunder økt adgang til forhandlinger.

RIF/AIN støtter forslaget der leverandørene konkurrer på tildelingskriteriet kvalitet. Forhandlinger kan være særlig hensiktsmessige ved komplekse anskaffelser, hvor dialog om oppdragsforståelse, metode og gjennomføring kan bidra til bedre løsninger.

RIF/AIN understreker samtidig at forhandlinger må gjennomføres på en forutsigbar måte og ikke medføre unødvendig omfattende eller ubetalt prosjekteringsarbeid.

3. Fjerning av begrenset anbudskonkurranse og plan- og designkonkurranse – del III

Kommisjonen foreslår å redusere antallet anskaffelsesprosedyrer, blant annet ved å fjerne begrenset anbudskonkurranse og plan- og designkonkurranse som selvstendige prosedyrer.

RIF/AIN støtter forenkling av anskaffelsesprosedyrene, og at enkelte av disse fjernes. RIF/AIN er imidlertid kritisk til at begrenset anbudskonkurranse og plan- og designkonkurranser fjernes.

Ved store og kompliserte anskaffelser kan utarbeidelse av tilbud være svært ressurskrevende. Muligheten til å prekvalifisere et begrenset antall leverandører før

tilbudsfasen reduserer unødvendige tilbudskostnader, særlig dersom det også skal være senere forhandlinger. Det er ikke gitt at åpen prosedyre i seg selv vil øke konkurransen og gi flere tilbud, men det vil ganske sikkert øke ressursbruk og transaksjonskostnader for både leverandører og oppdragsgivere.

RIF/AIN mener derfor at muligheten til å begrense antallet leverandører gjennom prekvalifisering bør videreføres.

Plan- og designkonkurranse har vært en fast anskaffelsesprosedyre siden 1992. Selv om forslaget fra Kommisjonen gir flere muligheter for bærekraftige og innovative anskaffelser, ser alle prosedyrene ut til å bygge på en forutsetning om at løsningen allerede nesten er ferdig på tilbudsstadiet. Dersom det er tenkt at det skal kunne etterspørres konkrete, uttegnede løsninger i en åpen prosedyre vil det ikke være noen regler som sikrer kompetanse i vurderingen av løsningen, anonymitet eller betaling/premie for forslagene o.l., slik det i dag ligger inne i reglene om plan- og designkonkurranser.

RIF/AIN mener derfor at reglene om plan- og designkonkurranse bør videreføres.

4. Dynamisk prosedyre og rammeavtaler – artikkel 36-40 og 103

Det fremstår noe uklart når den nye dynamiske prosedyre bør benyttes og hvor den står i forhold til rammeavtaler. Virkeområdet for den dynamiske prosedyre bør klargjøres. En dynamisk prosedyre med tilfeldig utvelgelse bør begrenses til standardiserte ytelser og bør ikke kunne brukes for komplekse, kreative eller intellektuelle tjenester. Rammeavtaler bør ikke bli så store at de reelt stenger små og mellomstore bedrifter ute fra markedet.

RIF/AIN støtter forslaget om resultatkunngjøring av avrop under rammeavtaler og dynamisk prosedyre.

5. Forholdsmessige kvalifikasjonskrav – artikkel 92-93

Kommisjonen foreslår å tydeliggjøre kravene til forholdsmessighet og begrense adgangen til å stille unødvendig omfattende kvalifikasjonskrav.

RIF/AIN støtter forslaget**.** Leverandører møter tidvis krav til omsetning, referanseprosjekter og dokumentasjon som ikke står i forhold til oppdragets størrelse og kompleksitet. Slike krav kan begrense konkurransen og særlig ramme mindre eller unge arkitekt- og rådgiverbedrifter, eller bedrifter som besitter relevant spesialkompetanse. I dag utgjør uforholdsmessig høye kvalifikasjonskrav en av de største hindringene for små

og mellomstore bedrifters deltakelse i konkurranser om offentlige kontrakter. Der det stilles krav til erfaring må denne vurderes ut fra oppgaven, kompleksiteten og det tilbudte personellet – ikke ut fra firmaets størrelse, alder eller antall offentlige referanseprosjekter.

Dersom muligheten til prekvalifisering tas inn i regelverket igjen kan det legges til rette for å gjøre det enklere å prekvalifisere leverandører med ulike profiler, slik at konkrete anskaffelser kan omfatte et mer mangfoldig utvalg av leverandører, for eksempel større og mindre bedrifter, erfarne og mindre erfarne bedrifter, med sikte på å styrke både konkurranse og innovasjon.

6. Oppdeling av kontrakter – artikkel 100

Kommisjonen foreslår å styrke små og mellomstore bedrifters tilgang til offentlige kontrakter, blant annet ved å videreføre og skjerpe krav om at oppdragsgivere vurderer oppdeling av kontrakter.

RIF/AIN støtter forslaget. Det er viktig at oppdragsgiver legger til rette for at også små og mellomstore leverandører kan konkurrere om hele eller deler av oppdraget. Særlig viktig er dette ved rammeavtaler.

7. Klima, miljø og livssykluskostnader

Kommisjonen foreslår å styrke mulighetene for å ivareta klima, miljø, innovasjon og livssykluskostnader i offentlige anskaffelser.

RIF/AIN støtter forslaget. Ved bygg- og anleggsprosjekter tas mange av de viktigste beslutningene om klimagassutslipp, ressursbruk og fremtidige driftskostnader allerede i planleggings- og prosjekteringsfasen.

RIF/AIN mener derfor at oppdragsgivere i større grad bør vektlegge kompetanse og løsninger som gir lave livssykluskostnader og reduserte miljøbelastninger, fremfor lavest mulig anskaffelsespris. Det bør også i større grad legges inn insentiver i kontraktene som honorer måloppnåelse innen klima, miljø, innovasjon og livssykluskostnader.

8. Immaterielle rettigheter – artikkel 62–64

Kommisjonen foreslår nye regler om immaterielle rettigheter ved anskaffelser. Etter artikkel 63 skal oppdragsgiver som utgangspunkt gis nødvendige bruksrettigheter, mens artikkel 64 fastsetter at leverandøren beholder eierskapet til eksisterende immaterielle

rettigheter. Forslaget åpner likevel for at oppdragsgiver kan kreve overdragelse av slike rettigheter i bestemte tilfeller.

RIF/AIN støtter at dette reguleres, men mener at reglene burde gå lenger i å beskytte leverandørenes immaterielle rettigheter. Arkitektbedrifter og rådgivende ingeniørbedrifter opplever at enkelte offentlige oppdragsgivere stiller omfattende krav om overdragelse av rettigheter til tegninger, beregninger, digitale modeller og annet prosjekteringsmateriale. Slike krav kan være unødvendige og begrense rådgivernes mulighet til å videreutvikle og gjenbruke egen kompetanse og egne løsninger i senere oppdrag.

RIF/AIN mener at hovedregelen for alle typer anskaffelser bør være at leverandøren beholder sine immaterielle rettigheter, også til materiale som utvikles under kontrakten, mens oppdragsgiver sikres nødvendige og tilstrekkelige bruksrettigheter. Krav om overdragelse av eierskap bør bare unntaksvis tillates i konkret angitte særlige tilfeller, f.eks. knyttet til lovbestemte krav for sikkerhet. I tillegg bør reglene sikre at urimelige og uberettigede krav om overføring av immaterielle rettigheter kan påklages og håndheves innenfor klage- og håndhevingssystemet som blir gjeldende for forordningen.

For Rådgivende Ingeniørers Forening og Arkitektbedriftene i Norge

Morten Gran

Juridisk direktør, RIF

Anette Søby Bakker

juridisk direktør, AIN

Rådgivende Ingeniørers Forening
Fridtjof Nansens vei 19, 0369 Oslo
post@RIF/AIN.no

Arkitektbedriftene i Norge
Munchs gate 5B, 0165 Oslo
post@arkitektbedRIF/AINtene.no